

الأربعون النووية

अर्बऊन नववीयह

{ चालीस सत्य हदीसको संग्रह }

تأليف :

الإمام أبي زكريا يحيى بن شرف الدين النووي

المترجم : مطيع الحق شمس الدين المدني

अनुवादक :

मोतीउल हक शमसुद्दीन मदनी

الأربعون النووية

अर्बऊन नववीयह

{ चालीस सत्य हदीसको संग्रह }

تأليف :

الإمام أبي زكريا يحيى بن شرف الدين النووي

الترجم : مطيع الحق شمس الدين المدني

अनुवादक :

मोतीउल हक शमसुद्दीन मदनी

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالأحساء ، ١٤٢٥هـ

ح

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

النووي ، أبي زكريا يحيى بن شرف الدين

شرح الأربعين النووية باللغة النيبالية / أبي زكريا

يحيى بن شرف الدين النووي - الأحساء ، ١٤٢٥هـ .

٦٤ ص ١٢ × ١٧ سم

ردمك : X - 1 - 9587 - 9960

أ- العنوان

١- الحديث الصحيح

١٤٢٥/٥٥٩٦

ديوي ٢٣٧,٧

رقم الايداع: ١٤٢٥/٥٥٩٦

ردمك: X - 1 - 9587 - 9960

مقدمة الإمام النووي

الحمد لله رب العالمين، قِيوم السموات والأرضين، مُدبِّر الخلائق أجمعين، باعِثِ الرُّسُلِ - صلواته وسلامه عليهم - إلى المكلفين، هُدايتهم وبيان شرائع الدين، بالدلائل القطعية وواضحات البراهين. أَحْمَلُهُ على جميع نعمه، وأسأله المزيد من فضله وكرمه، وأشهد أن سيدنا محمداً عبده ورسوله، وحبيبهُ وخليفهُ أفضلُ المخلوقين، المُكْرَمُ بالقرآن العزيز المُعْجِزَةُ المستحرة على تعاقب السنين، وبالسنن المستتيرة للمُستترِدين، المُخْصِصُ بِجِوَامِعِ الكَلِمِ وَسَمَاحَةِ الدِّينِ. صلواتُ الله وسلامهُ عليه وعلى سائر النبيين والمرسلين، وآلِ كلِّ وسائرِ الصالحين.

أما بعدُ: فقد رُوينا عن علي بن أبي طالب، وعبد الله بن مسعود، ومُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ، وأبي الدرداء، وابنِ عُمَرَ، وابنِ عَبَّاسٍ، وأنسِ بْنِ مَالِكٍ، وأبي هُرَيْرَةَ، وأبي سعيدِ الخُدْرِيِّ رضي الله عنهم من طُرُقٍ كَثِيرَاتٍ بِرِوَايَاتٍ مُتَنَوِّعَاتٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ﴿مَنْ حَفِظَ عَلَى أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثًا مِنْ أَمْرِ دِينِهَا بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَةِ الْفُقَهَاءِ وَالْعُلَمَاءِ﴾ [رواه البيهقي] وفي رواية: ﴿بَعَثَهُ اللَّهُ فِيهَا عَلَمًا﴾. وفي رواية أبي الدرداء: ﴿وَكُنْتُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَافِعًا وَشَهِيدًا﴾

وفي رواية ابن مسعود: قيل له: « ادخل من أي أبواب الجنة شئت ».
 وفي رواية ابن عمر: « كُتِبَ في زُمرة العُلَماءِ وحُشِرَ في الشهداءِ » .
 واتفق الحفاظُ على أنه حديثٌ ضعيفٌ وإن كَثُرَتْ طُرُقُهُ .

وقد صَنَّفَ العُلَماءُ رضي الله عنهم في هذا الباب ما لا يُحصَى
 من المصنَّفاتِ ، فأولُ مَنْ عَلِمْتَهُ صَنَّفَ فيه عبدُ الله بنُ المباركِ ، ثم محمَّدُ
 بنُ أسَلَمَ الطُّوسِيُّ العالِمُ الرُّبائِيُّ ، ثم الحسنُ بنُ سفيانَ النَّسائِيُّ ، وأبو
 بكرٍ الأَجْرِيُّ ، وأبو بكرٍ عمَدُ بنُ إبراهيمَ الأصفهانيُّ ، والدُّارِقُطِيُّ ،
 والحاكِمُ ، وأبو نُعَيمٍ ، وأبو عبد الرحمنِ السُّلَمِيُّ ، وأبو سعيدِ المَالِينِيُّ ،
 وأبو عُثْمَانَ الصَّابُونِيُّ ، وعبدُ الله بنُ محمدِ الأنصاري ، وأبو بكرٍ البِيهقيُّ ،
 وخلائقٌ لا يُحصَوْنَ من المُتقدِّمينَ والمُتأخِّرينَ .

وقد استخَرْتُ الله تعالى جَمَعَ أربعينَ حديثًا اقتداءً بهؤلاءِ
 الأئمَّةِ الأعلامِ وحُفَاطِ الإسلامِ . وقد اتَّفَقَ العُلَماءُ على جَوازِ العَمَلِ
 بالحديثِ الضعيفِ في فضائلِ الأعمالِ ، ومع هذا فليس اعتمادي على هذا
 الحديثِ ، بل على قوله صلى الله عليه وسلم في الأحاديثِ الصحيحةِ :
 ﴿ لِيُبَلِّغِ الشَّاهِدُ مِنْكُمْ الْغَائِبَ ﴾ [رواه البخاري] وقوله صلى الله عليه
 وسلم : ﴿ تَضُرُّ اللهَ أَمْرًا سَمِعَ مَقَالَتِي فَوَعَاها فَأَدَاها كَمَا سَمِعَها ﴾ [رواه
 أبو داود].

ثم من العلماء من جمع الأربعين في أصول الدين ، وبعضهم في الفروع ، وبعضهم في الجهاد ، وبعضهم في الزهد ، وبعضهم في الخطب ، وكلها مقاصد صالحة ، رضي الله عن قاصديها . وقد رأيتُ جمعَ أربعين أهم من هذا كله ، وهي أربعون حديثاً مشتملة على جميع ذلك ، وكلُّ حديث منها قاعدة عظيمة من قواعد الدين ، وقد وصفه العلامة بأن مدار الإسلام عليه ، أو نصف الإسلام ، أو ثلثه ، أو نحو ذلك .

ثم التزم في هذه الأربعين أن تكون صحيحة ومُعظَمها في صحيح البخاريِّ ومُسَلَّم ، وأذكرُها محذوفة الأسانيد ، ليسهل حفظها ويعم الانتفاع بها إن شاء الله تعالى . ثم أتبعها بباب في ضبط خفيِّ الفاظها .

وينبغي لكل راغب في الآخرة أن يعرف هذه الأحاديث لِمَا اشتملت عليه من المهمات ، واحتوت عليه من التنبيه على جميع الطاعات ، وذلك ظاهر لمن تدبره ، وعلى الله اعتمادي ، وإليه تفويضِي واستنادي ، وله الحمدُ والنعمةُ ، وبه التوفيقُ والعصمةُ .

इमाम नववीको भूमिका

सबै प्रशंसा संसारको पालनहार अल्लाहको लागि हो । आकाश र पृथ्वीहरूलाई थाम्ने र सृष्टिको नीति नियम बनाउने वाला जसले विभिन्न संदेष्टाहरूलाई आफना भक्तहरूको मार्गदर्शन र नियम सिकाउनका लागि पूरै प्रमाणको साथ पठायो । सम्पूर्ण सुखसामाग्री माथि उसको प्रशंसा वर्णन गर्दछु र अरु अनुकम्पा र दान श्रेष्ठताको आशा गरि प्रार्थना गर्दछु । म गवाही दिन्छु कि अल्लाह बाहेक कोही वास्तविक उपास्य छैन, उसको कोही साझेदार छैन, उ एकलै सबैको मालिक, दया र क्षमा गर्ने वाला हो । र यसको गवाही दिन्छु कि हाम्रो सरदार मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम आल्लाहको भक्त, रसूल, उसको प्रिय र मित्र र सृष्टिमा सर्वोत्तम हुन् । अल्लाहले उहाँलाई सधैको चमत्कार पवित्र कुरआन र सुन्नतहरूद्वारा पठायो जुन मार्गदर्शन चाहनेहरूका लागि प्रकाश हुन् । हाम्रो सरदार मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम जवामिअुल कलिम (तत्वपूर्ण, सुभाषी) र सरल धर्मको दृष्टिले बहुत प्रमुख हुन् । उहाँ र सम्पूर्ण नबी र रसूलहरू, उनका परिवार, अनुयायीहरू र सम्पूर्ण शुभकर्म गर्नेहरू माथि अल्लाहको दया र सलाम होस् ।

अम्मा बअद - हजरत अली बिन अबू तालिब, अब्दुल्लाह बिन मस्ऊद, मुआज. बिन जबल, अबुद्दार्दा, इब्ने उमर, इब्ने अब्बास, अनस बिन मालिक, अबू हुरैरा र अबू सर्ईद खुद्री रजियल्लाहु अन्हुम अज्मअीनद्वारा अन्य बाटो र विभिन्न रिवायतहरूबाट हामीले बयान गरेका छौं कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भएको छ : (जुन सुकै व्यक्तिले मेरो उम्मत (सम्प्रदाय) का लागि त्यसको धर्मको बारेमा चालीस हदीस कण्ठ गऱ्यो भने उसलाई परलयको दिन आलिम (धर्मगुरु) र फकीह (धर्मशास्त्र) हरूको गिरोहमा उठाइने छ)। (बैहकी) एक अर्को रिवायतमा छ : (अल्लाह उसलाई फकीह र आलिमहरूको हैसियतले उठाउने छ)। अबुद्दार्दा रजियल्लाहु अनहुको रिवायतमा छ : (म कियामत (परलय) को दिन उसको लागि सिफारिसी र गवाह रहनेछु)। इब्ने मस्ऊद रजियल्लाहु अन्हुको रिवायतमा बयान गरिएको छ कि : (उसलाई भनिनेछ कि तिमी जन्नत (स्वर्ग) को जुन बाटोबाट चाहौ त्यसबाट प्रवेश गर)। र इब्ने उमर रजियल्लाहु अन्हुमाको रिवायतमा छ : (उसलाई आलिमहरूको गिरोहमा लेखिदिनेछ र शहीदहरूसँग उठाइने छ)। हदीस विशेषज्ञहरू यस माथि सहमत छन् कि यो हदीस कमजोर छ, यद्यपि विभिन्न बाटोहरूबाट बयान गरिएको छ।

यस विषयमा आलिमहरूद्वारा अनगिन्त पुस्तकहरू लेखिएका छन् । जहाँसम्म मलाई थाहा छ कि यस विषयमा सर्वप्रथम किताब अबदुल्लाह बिन मुबारकद्वारा तयार गरिएको छ, यस पछि महागुरु मुहम्मद बिन असलम तुसी, फेरि हसन बिन सुफयान नेसाई, अबूबक्र आजुरी, अबूबक्र मुहम्मद बिन इब्राहीम अस्फहानी, दारकुत्नी, हाकिम, अबू नुऐम, अबू अब्दुर्रहमान सुलमी, अबू सर्ईद मालीनी, अबू उस्मान साबूनी, अबू अबदुल्लाह बिन मुहम्मद अनसारी, अबूबक बैहकी (रहमतुल्लाहु अलैहिम अज्मअीन) र अधिल्लो र पछिल्लोहरू मध्ये धेरै आलिमहरू छन् जसको गणना गर्नु सम्भव छैन ।

यी इमाम र आलिमहरूको अनुसरण गर्दै मैले चालीस हदीसहरू जम्मा गर्नका लागि अल्लाहसित इस्तिखारा (एउटा नमाज र प्रार्थना हो) गरें । सम्पूर्ण आलिमहरू यस माथि सहमत छन् कि कर्महरूको महान्ता सम्बन्धित कमजोर हदीस माथि पनि अमल (कर्म) गर्न सकिन्छ । तर मेरो विश्वास यस हदीस माथि छैन । बरु नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमद्वारा बयान गरिएका सत्य हदीसहरू माथि मैले भरोसा गरेको छु : (तिमीहरू मध्ये जुन उपस्थित छ उसले अनुपस्थित व्यक्तिसम्म पुन्याइदेओस्) । (बुखारी) र उहाँको यो कथन :

(अल्लाह तआला त्यो मानिसलाई आनन्दित र हरियो राखोस्, जसले मेरो कथन सुन्यो र त्यसलाई राम्रीसित याद गन्यो फेरि जस्तो सुनेको थियो त्यसतै अर्को मानिसहरूसम्म पुन्याई दियो) । (अबू दाऊद)

केही आलिम (विद्वान) हरूले चालीसवटा हदीसहरू विभिन्न विषयहरूमा जम्मा गरेका छन्, केही असल धर्मको बारेमा, केही फर्ज (शाखा) को बारेमा, केही जिहादको बारेमा, केही जुहद (संयम, लोक भन्दा परलोकको चाह) को बारेमा, केही संयम र चरित्रको बारेमा र केही उपदेश र प्रवचनको बारेमा तयार गरेका छन् । ती सबैको अभिप्राय भलो थियो अल्लाह सबैसित प्रसन्न रहोस् । मैले यी सब भन्दा उत्तम र बेस एउटा "चालिस हदीस" भन्ने पुस्तक जम्मा गर्नको ख्याल गरें । अतः मैले जुन हदीसहरू जम्मा गरेको छु तीमा यी सबै कुराहरू सामिल छन् र प्रत्येक हदीस धर्मका सिद्धान्तहरू मध्ये ठूलो सिद्धान्त हो । आलिमहरूको बयान बमोजिम कि त इस्लामको आधार हुन् वा आधा भाग वा तिहाई भाग आदि । फेरि मैले यो पनि ध्यानमा राखको छु कि यी सबै हदीसहरू सत्य होउन् र यी मध्ये धेरै सही बुखारी र सही मुसिलमबाट नै हुनु पर्छ । म बिना सनद वर्णन गरि बयान गर्ने छु ताकि कण्ठ गर्न सजिलो होस् र ठूलो

मात्रामा लाभ पनि प्राप्त होस् । (इन्-शाअल्लाह) यस पछि एउटा अध्यायमा कठिन र सख्त शब्दहरूको व्याख्या गर्ने छु ।

आखिरत (परलयको दिन) मा रुचि राख्ने हरेक व्यक्तिले यी हदीसहरूलाई जान्नु आवश्यक छ, किनभने यी सबै महत्वपूर्ण कुराहरू र सम्पूर्ण कर्महरूको बारेमा आधारित छन्, सोच विचार गर्ने माथि यो कुरो स्पष्ट छ । अल्लाह माथि नै मेरो विश्वास छ, र उसैको लागि समर्पण गर्छु । उसैको लागि प्रशंसा र कृतज्ञता हो, साहस र सुरक्षा उसैद्वारा प्राप्त हुन्छ ।

इमाम नव्वी

إنما الأعمال بالنيات

۱. عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِي حَفْصِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : ﴿ إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى . فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ، فَهَاجَرْتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا ، فَهَاجَرْتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ ﴾ .

(رَوَاهُ إِمَامَا الْمَحَدِّثِينَ : أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْمُغِيرَةَ بْنِ بَرْدِزْبَةَ الْبُخَارِيُّ ، وَأَبُو الْحُسَيْنِ مُسْلِمُ بْنُ الْحَجَّاجِ بْنِ مُسْلِمِ الْقُشَيْرِيِّ النَّيْسَابُورِيِّ فِي صَحِيحَيْهِمَا اللَّذَيْنِ هُمَا أَصْحَحُ الْكُتُبِ الْمُصَنَّفَةِ)

कर्महरूका यथार्थ हुनु नियतहरू माथि निर्भर छ

१. मोमिनहरूका सरदार अबू हफ़स उमर बिन खत्ताब रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि मैले रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमलाई भनिदा सुनेको छु :

निःसन्देह कर्महरू नियत माथि आधारित छन् र प्रत्येक व्यक्तिको लागि त्यही छ जसको उसले नियत

गन्धो, त जसले अल्लाह र उसको रसूलको लागि हिज्रत (प्रवास) गन्धो भने उसको हिज्रत अल्लाह र रसूलको लागि नै छ र जसको हिज्रत संसार प्राप्त गर्न वा कुनै महिलासित बिहे गर्नका लागि छ भने उसको हिज्रत त्यसैका लागि हुने छ जसका लागि उसले हिज्रत गन्धो ।

(बुखारी र मुस्लिम)

الإسلام والإيمان والإحسان

٢. عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَيْضًا قَالَ : بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ ، إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ ، شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ ، لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ ، وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخْذَيْهِ ، وَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ ! أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « الْإِسْلَامُ : أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا » قَالَ : صَدَقْتَ . قَالَ : فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ . قَالَ : فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ . قَالَ : « أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ ، وَمَلَائِكَتِهِ ، وَكُتُبِهِ ، وَرُسُلِهِ ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ

خَيْرِهِ وَشَرِّهِ) قَالَ : صَدَقْتَ . قَالَ : فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ . قَالَ : «أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ» . قَالَ : فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّاعَةِ . قَالَ : «مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ» . قَالَ : فَأَخْبِرْنِي عَنِ أَمَارَاتِهَا . قَالَ : «أَنْ تَلِدَ الْأُمَّةُ رَبَّتَهَا ، وَأَنْ تَرَى الْحَفَّةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعْلَةَ الشَّيْءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبَنِيانِ» . ثُمَّ انْطَلَقَ ، فَلَبِثْتُ مَلِيًّا ، ثُمَّ قَالَ : «يَا عَمْرُؤُ اتَّكُمُ يَعْلَمُكُمْ دِينَكُمْ» . (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

इस्लाम, ईमान र एहसान

२. यो हदसि पनि हजरत उमर रजियल्लाहु अन्हुले बयान गर्नु भएको छ । उहाँ भन्नु हुन्छ : एक दिन जब हामी रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमको नजिक बसिराखेका थियौं, त्यही बेला अचानक एउटा व्यक्ति हाम्रो सामु आयो जसको लूगा धेरै सेतो र कपाल एकदम कालो थियो । त्यो व्यक्तिमा न त यात्राको कुनै चिन्ह देखिन्थ्यो, न त हामी मध्ये कोही पनि उसलाई चिन्थ्यो । ऊ नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमको नजिक बस्यो, आफ्नो घुँडाहरू उहाँको घुँडाहरूसँग मिलायो र आफ्नो हात उहाँको तिघामा राख्यो र भन्यो : हे

मुहम्मद ! मलाई इस्लामको विषयमा बताउ । अल्लाहको रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो : इस्लाम यो हो कि तिमी यो कुरोको गवाही देउ कि अल्लाह बाहेक कोही उपास्य छैन र मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम अल्लाहको रसूल (संदेश) हुन्, नमाज कायम राख, जकात (दान) देउ, रमजानको ब्रत बस र यदि क्षमता छ भने अल्लाहको घरको हज्ज (दर्शन) गर । उसले भन्यो : तपाईंले सत्य भन्नु भयो । हामीले यो हेरेर आश्चर्य लाग्यौं कि उसले उहाँसँग प्रश्न गर्छ र आफैँ यसको पुष्टिकरण पनि गर्छ । उसले फेरि भन्यो : मलाई ईमान (आस्था) को बारेमा बताउ । उहाँले भन्नु भयो : तिमी अल्लाह, उसका फरिश्ताहरू, उसका पुस्तकहरू, उसका रसूलहरू, परलयको दिन र भलो र कुभलो भाग्य माथि विश्वास गर । उसले भन्यो : तपाईंले सत्य भन्नु भयो । उसले भन्यो : मलाई एहसानको बारेमा बताउ । उहाँले भन्नु भयो : तिमी अल्लाहको आराधना यस प्रकार गर कि मानौ तिमीले उसलाई हेरिरहेका छौ, किनभने यदि तिमीले उसलाई नदेखे पनि उ तिमीलाई हेरिरहेको छ । उसले भन्यो : मलाई परलय (अन्तिम दिन) को विषयमा बताउ । उहाँले भन्नु भयो : यस विषयमा जवाफ दिनेलाई प्रश्न गर्ने भन्दा बढी जानकारी छैन । उसले भन्यो : मलाई त्यसको

लक्षणहरूको बारेमा सूचना देउ । उहाँले भन्नु भयो : दासी आफ्नो मालिकलाई जन्म दिने छे, तिमी नांगो खुट्टा र नांगो शरीर भएको, अल्लारे र बाखा चराउनेहरूलाई हेर्नेछौ कि ती भवन निर्माणमा एक अर्का भन्दा बढी चढी गर्ने छन् । उपरान्त त्यो गयो र म त्यहाँ केही बेरसम्म रुकें । त्यस पछि उहाँ (नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम) ले भन्नु भयो : हे उमर ! के तिमीलाई थाहा छ कि यो प्रश्न सोधने व्यक्ति को थियो ? मैले उत्तर दिएँ : अल्लाह र उसको रसूललाई धेरै जानकारी छ । उहाँले भन्नु भयो : उहाँ जिब्रील हुनु हुन्थ्यो, तिमीलाई तिम्रो धर्मको विषयमा शिक्षा दिनका लागि आउनु भएको थियो । (मुस्लिम)

أركان الإسلام

۳. عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :

﴿ بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ : شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَأَنَّ

مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ، وَإِقَامَ الصَّلَاةِ ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ ، وَحَجِّ الْبَيْتِ ، وَصَوْمِ

رَمَضَانَ ﴾ . (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

इस्लामका आधारहरू

३. अबू अब्दुर्रहमान अब्दुल्लाह बिन उमर बिन अल खत्ताब रजियल्लाहु अन्हुमाद्वारा भनिएको छ कि मैले रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमलाई भनेको सुनेको छु : इस्लामका पाँचवटा आधारहरू छन् : यस कुरोको साक्षी दिनु कि अल्लाह बाहेक कोही वास्तविक उपास्य छैन र मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम अल्लाहको रसूल हुन्, नमाज कायम गर्नु, ज़कात (दान) दिनु, बैतुल्लाहको हज्ज गर्नु र रमजानको ब्रत बस्नु । (बुखारी, मुस्लिम)

أطوار خلق الإنسان وخاتمته

४. عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ : ﴿إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا نُطْفَةً ، ثُمَّ يَكُونُ عَلَقَةً مِثْلَ ذَلِكَ ، ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذَلِكَ ، ثُمَّ يُرْسَلُ إِلَيْهِ الْمَلَكُ ، فَيَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحَ ، وَيُؤَمَّرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ : يَكْتُبُ رِزْقَهُ ، وَأَجَلَهُ ، وَعَمَلَهُ ، وَشَقِيٌّ أَوْ سَعِيدٌ . قَوْلَهُ الَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ إِنْ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ

النَّارِ فَيَدْخُلُهَا، وَإِنْ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ
وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ، فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا ﴿
(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

मानिसका रचनाको स्थितिहरू र त्यसको अन्त

४. अबू अबदुर्रहमान अब्दुल्लाह बिन मसूद रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि रसूलुलाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले (जुन सत्य हुनु हुन्छ र जसको सत्यता माथि सबैको विश्वास छ) हामीसित भन्नु भएको छ :

निःसन्देह तिमीहरू मध्ये हरेकको रचना आमाको पेटमा चालीस (४०) दिनसम्म वीर्यको रूपमा रहन्छ, फेरि त्यति दिनसम्म जमेको रगतको रूपमा रहन्छ, फेरि त्यति दिनसम्म मासुको टुक्रो रहन्छ, फेरि अल्लाह त्यसको तर्फ एउटा फरिशता (देव दूत) पठाउँछ जुन त्यसमा रूह (प्राण) फूंक दिन्छ, र त्यसलाई अल्लाहको तर्फबाट चारवटा कुराहरू लेख्न हुकुम हुन्छ - (१) त्यसको रोजी (२) त्यसको उमेर (३) त्यसको कर्म (४) राम्रो वा नराम्रो भाग्य । (फेरि हजूरले भन्नु भयो) : अल्लाहको शपथ जस बाहेक कोही वास्तविक उपास्य छैन । निःसन्देह तिमीहरू मध्ये कोही स्वर्गवासी जसतै कर्म

गर्छ, यहाँसम्म कि उसको र स्वर्गको बीचमा एक हातको दूरी रहन्छ, फेरि भाग्यका लेखा त्यस माथि आघपत्य भइहाल्छ र नरकवासी जसतो कर्म गरेर नरकमा प्रवेश गरी हाल्छ, निस्सन्देह तिमीहरू मध्ये कोही नरकवासी जसतै कर्म गर्छ, यहाँसम्म कि उसको र नरकको बीचमा एक हातको दूरी रहन्छ, फेरि भाग्यका लेखा त्यस माथि आघपत्य भइहाल्छ र स्वर्गवासी जसतो कर्म गरेर स्वर्गमा प्रवेश गरी हाल्छ ।
(बुखारी र मुस्लिम)

إبطال المنكرات والبدع

۵. عَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أُمِّ عَبْدِ اللَّهِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ﴿مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ، فَهُوَ رَدٌّ﴾. (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ) وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: ﴿مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا، فَهُوَ رَدٌّ﴾.

बिद्अत र कुकर्महरूलाई (धर्मबाट) हटाउनु

५. उम्मुल मूमेनीन उम्मे अबदुल्लाह आइशा रजियल्लाहु अन्हाद्वारा भनिएकोछ कि रसूल सल्लल्लाहु

अलैहि व सल्लमले भन्नु भएकोछ : जुन सुकै व्यक्तिले हाम्रो यस धर्ममा कुनै नयाँ कुरोको आविष्कार गर्‍यो जुन त्यस मध्ये छैन भने त्यो अस्वीकार्य छ । (बुखारी, मुस्लिम) मुस्लिमको एउटा रिवायतमा छ : जुन सुकै व्यक्तिले हामीले नगरिएको कर्म गर्‍यो भने त्यो अस्वीकार्य छ ।

الحلال والحرام والمشتبهات

٦. عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : «إِنَّ الْحَلَالَ بَيْنَ، وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيْنَ، وَبَيْنَهُمَا أُمُورٌ مُشْتَبِهَاتٌ، لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ فَقَدْ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ، كَالرَّاعِي يَرْعَى حَوْلَ الْجِمَى يُوشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيهِ، أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ جِمَى، أَلَا وَإِنَّ جِمَى اللَّهِ مَحَارِمُهُ، أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ». (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

हलाल (वैध) र हराम (अवैध) शंकास्पद

६. अबू अब्दुल्लाह नोमान बिन बशीर रजियल्लाहु अन्हुको बयान छ कि मैले अल्लाहको रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमलाई भनिंदा सुनेको छु, उहाँ भन्नु हुन्थ्यो : निस्सन्देह हलाल (उपयोग गर्ने वैध वस्तु) स्पष्ट छ, हराम (अवैध, वर्जित वस्तुहरू) पनि थाहा छ र यी दुबैको बीचमा शंकास्पद वस्तुहरू छन् जसको बारेमा धेरै जसोलाई थाहा छैन । त जुन व्यक्तिले शंकास्पद वस्तुहरूबाट बाँच्यो उसले आफ्नो धर्म र चरित्रलाई पवित्र पान्यो । र जुन सुकै व्यक्तिले शंकास्पद चीजहरूबाट अलमलियो भने उ हराममा पन्यो, त्यो उस गोठालो जस्तो छ, जो वर्जित गरिएको चरन्भूमिको चारै तिर चराँउछ र प्रत्येक समय उसलाई यो डर हुन्छ कि कुनै जनावर त्यस भित्र गएर चर्न नथालोस् । सावधान ! हरेक बादशाहको एउटा सीमा कायम गरिएको छ र अल्लाहको सीमा हराम (वर्जित) चीजहरू हुन् । स्मरण रहोस्, शरीर भित्र मासूको एउटा डल्लो छ जबसम्म त्यो ठीक अवस्थामा रहन्छ, सम्पूर्ण शरीर स्वस्थ रहन्छ । यदि त्यो खराब भयो भने सम्पूर्ण शरीर खराब भइहाल्छ र त्यो मांसपिण्ड मुटू हो । (बुखारी, मुस्लिम)

الدين النصيحة

٧. عَنْ أَبِي رُقَيْبَةَ؛ تَمِيمِ بْنِ أَوْسِ الدَّارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الَّذِينَ النَّصِيحَةُ» قُلْنَا: لِمَنْ؟ قَالَ: «لِللَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأَيْمَةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَتِهِمْ». (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

धर्म भलाईको नाम हो

७. अबू रुकय्या तमीम बिन औस अदारी रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएकोछ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भएकोछ :

धर्म सदिच्छा र शुभेच्छाको नाम हो, हामीले सोध्यौं, कसको लागि ? उहाँले भन्नु भयो : अल्लाहको लागि, उसको किताबको लागि, उसको रसूलको लागि र मुस्लिमहरूका अगुवाहरू र सम्पूर्ण मुस्लिमहरूका लागि । (मुस्लिम)

حرمة المسلم

٨. عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ

مُحَمَّدًا رَسُولَ اللَّهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزُّكَاةَ، فَلِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي مَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ، إِلَّا يَحَقُّ الْإِسْلَامَ، وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى). (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

मुस्लिमहरूका आदर

८. इब्ने उमर रजियल्लाहु अन्हुमाद्वारा भनिएको छ कि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भएको छ : मलाई हुकुम दिइएको छ कि म सबै सित युद्ध गरुं, यहाँसम्म कि उनीहरू यस कुराको गवाही देउन् कि अल्लाह बाहेक कोही वास्तविक पूज्य छैन र मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम अल्लाहको रसूल हुन् र नमाज कायम गरुन्, दान गरुन्, यदि उनीहरूले यी कुरा स्वीकार गरिलिए भने उनीहरूले मबाट आफ्नो ज्यान र माल बँचाई हाले । तर उनी मध्ये कसै माथि इस्लामी हक होस् र उनको हिसाब अल्लाहको जिम्मा छ । (बुखारी, मुस्लिम)

التكليف بما يستطاع

٩. عن أبي هريرةَ عبدِ الرَّحْمَنِ بْنِ صَخْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : ﴿مَا تَهَيِّتْكُمْ عَنْهُ

فَلَجْتَنِبُوهُ، وَمَا أَمَرْتُكُمْ بِهِ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَثْرَةَ مَسَائِلِهِمْ وَاخْتِلَافُهُمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ). (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

क्षमतानुसार आदेश

९. अबू हुरैरा अब्दुर्रहमान बिन सख रजियल्लाहु अन्हुले भन्नु भएको छ कि म रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमबाट सुनेको छु उहाँ भन्नु हुन्थ्यो :

जसबाट मैले तिमीहरूलाई मनाही गरेकोछु त्यसबाट बाँच, र जसको मैले तिमीहरूलाई हुकुम गरेकोछु त्यो सकेसम्म गर । किनभने तिमी भन्दा अधिका मानिसहरूलाई मात्र तिनका प्रश्नहरूको बढोत्तरी र नबीहरूसँग विभेदले विनष्ट गर्‍यो । (बुखारी र मुस्लिम)

الاقتصار على الحلال الطيب

۱۰. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ﴿إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا، وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ، فَقَدْ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا﴾، وَقَدْ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ

طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ ﴿ ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ، يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ: يَا رَبُّ! يَا رَبُّ! وَمَطْعَمَهُ حَرَامًا، وَمَشْرَبُهُ حَرَامًا، وَمَلْبَسُهُ حَرَامًا، وَغَنِيِّ بِالْحَرَامِ، فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لِذَلِكَ. (رواهُ مُسْلِمٌ)

वैध र पवित्र वस्तुहरूका अनुसरण

१०. अबूहुरैरा रजियल्लाहुअन्हुद्वारा बयान गरिएको छ, उनी भन्नु हुन्छ कि अल्लाहको रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो :

निस्सन्देह अल्लाह पवित्र छ र पवित्रतालाई नै स्वीकार गर्छ । निस्सन्देह अल्लाहले जुन आज्ञा रसूलहरूलाई दिएको छ त्यही आज्ञा मोमिनहरूलाई पनि दिएको छ । अल्लाहको कथन छ : हे रसूलहरू ! पवित्र चीजहरू खाउ र असल कार्य अपनाउ । र यो पनि उसैको कथन हो : हे ईमान ल्याउनेहरू ! पवित्र चीज खाउ जुन हामीले तिमीहरूका लागि प्रदान गरेका छौं । फेरि उहाँले एउटा यस्तो व्यक्तिको बारेमा बताउनु भयो जसले लामो यात्रा गर्छ, उसको कपाल विग्रेको र उ धुलोमा लत्पत् हुन्छ र ऊ आफ्नो दुईवटै हात आकाश तिर उठाएर भन्छ : हे पालनहार ! हे पालनहार ! जबकि उसको खानुपिउनु हराम (वर्जित) को हुन्छ, उसको लूगा हरामको हुन्छ र

हरामबाटै उसको पालन पोषण भएको हुन्छ। यस्तो स्थितीमा कसरी उसको याचना स्वीकार हुन सक्छ। (मुस्लिम)

البعد عن الشبهات

۱۱. عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ سَيِّدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَبِّحَاتِهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا : حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : (دَعَا مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ). (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ ، وَالنَّسَائِيُّ ، وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ : حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ)

शंकास्पद चीजहरूबाट टाढा रहनु

११. अबू मुहम्मद हसन बिन अली बिन अबी तालिब (अल्लाहको रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमको नाती र उहाँको अति प्रियतम) रजियल्लाहु अन्हुमाको बयान छ, उहाँ भन्नु हुन्छ : मैले अल्लाहको रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमबाट सुनेर कण्ठ गरेको छु : जुन कुरा तिमीलाई शंका र सन्देहमा पार्छ त्यसलाई छाडि देउ र जसले तिमीलाई शंका र सन्देहमा पार्दैन त्यो कुरो अपनाउ। (यसलाई तिर्मिजी र नसाईले बयान गरेका छन् र तिर्मिजीले यो हदीस सही हसन हो भन्नु भएको छ)

الإستغفال بما يفيد

١٢. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ ». (حَدِيثٌ حَسَنٌ ، رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ ، وَغَيْرُهُ هَكَذَا)

लाभदायक कुराहरू प्रयोग गर्नु

१२. अबू हुरैरा रजियल्लाहु अन्हुको बयान छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो :

बेकार कुराहरूलाई छाड दिनु मानिसको इस्लामको अच्छाई र खूबीहरू मध्ये हो । (यो हदीस हसन हो । तिर्मिजी आदिले यसलाई यसरी नै बयान गरेका छन्)

كمال الإيمان

١٣. عَنْ أَبِي حَمْرَةَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ خَادِمِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : « لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ ». (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

ईमानको परिपूर्णता

१३. अबू हमजा अनस बिन मालिक रजियल्लाहु अन्हु रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमको सेवक नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमद्वारा बयान गर्छन् : तिमीहरू मध्ये कोही पनि मोमिन हुन सक्दैन जबसम्म कि उसले आफ्नो भाईका लागि पनि त्यही मन नपराओस् जुन आफ्नो लागि मन पराउँछ । (बुखारी र मुस्लिम)

حرمة دم المسلم وأسباب إهداره

١٤. عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «لَا يَجِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا يَحْتَنِي ثَلَاثٌ : الثِّبُّ الزَّانِي ، وَالنَّفْسُ بِالنَّفْسِ ، وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ الْمُفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ» (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

मुस्लिमका रगतको सम्मान र बगाउने कारण

१४. इब्ने मस्ऊद रजियल्लाहु अन्हुले भन्नु भयो कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भएको छ : तीन स्थितिहरू बाहेक कुनै मुस्लिम व्यक्तिको हत्या गर्नु वर्जित छ :

१. विवाहित व्यक्तिले परस्त्रीसँग गलत सम्बन्ध (व्यभिचार) गर्दा ।

२. ज्यानको बदला ज्यान लिनु परेमा ।

३. कुनै व्यक्ति धर्म परिवर्तन र जमाअतबाट छुट्टिने अपराध गरेमा । (बुखारी र मुस्लिम)

آداب اسلامية

१०. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ». (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

इस्लामिक व्यवहारहरू

१५. अबू हुरैरा रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो :

जुन व्यक्ति अल्लाह र परलय (आखिरत) को दिनमा ईमान (विश्वास) राख्छ, उसले भलो कुरो गरोस् वा चुप लागोस्, जुन व्यक्ति अल्लाह र परलयको दिनमा

ईमान राख्छ, उसले आफनो छिमेकीको सत्कार गरोस् र जुन व्यक्ति अल्लाह र परलयको दिनमा विश्वास राख्छ उसले आफनो पाहुनाको स्वागत सत्कार गरोस् ।

(बुखारी र मुस्लिम)

النهي عن الغضب

١٦. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْصِنِي ، قَالَ : (لَا تَغْضَبْ) فَرَدَّدَ مِرَارًا قَلًا : (لَا تَغْضَبْ).

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

रिसबाट निषिद्धि

१६. अबू हरैरा रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि कुनै व्यक्तिले नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमसित भन्यो : मलाई वसियत (आदेश) गर्नुस् । उहाँले भन्नु भयो :

रिसलाई त्याग । त्यो व्यक्तिले धेरै पटक आफनो यही इच्छा दोहोर्न्यायो, तर उहाँले त्यही कुरो दोहोर्न्याउनु भयो, रिसलाई त्याग ।

(बुखारी)

الأمر بإحسان في الذبح والقتل

١٧. عَنْ أَبِي يَعْلَى شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : ﴿إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ ، فَبِذَا قَتَلْتُمْ فَاحْسِنُوا الْقِتْلَةَ ، وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَاحْسِنُوا الذَّبْحَةَ ، وَلْيَجِدْ أَحَدُكُمْ شَفْرَتَهُ ، فَلْيَبْرِخْ ذَبِيحَتَهُ﴾ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

ठीक तरीकाले कतल र जब्ह गर्नुको आदेश

१७. अबू यज़ला शदाद बिन औस रजियल्लाहु अन्हु अल्लाहको रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमसित बयान गर्नु हुन्छ :

निस्सन्देह अल्लाहले प्रत्येक कुरामा राम्रो तरिकालाई अपनाउनु अनिवार्य गरेको छ । यस कारण यदि तिमी कसैको कतल गछौं भने सही तरीकाले कतल गर र जब्ह (जनावर आदिलाई काट्नु) गर भने सही ढंगले जब्ह गर । तिमीहरू मध्ये हरेकले आफ्नो छुरी (खुकुरी) धारिलो राख्नुपर्छ जसले गर्दा जब्ह हुने जनावरलाई कठिनाई नपरोस् । (मुस्लिम)

تقوى الله تعالى وحسن الخلق

۱۸. عَنْ أَبِي ذُرْجَنْدُبِ بْنِ جُنَّالَةَ، وَأَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ، وَأَتَّبِعِ السَّبِيلَةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا، وَخَالَقِ النَّاسَ بِخُلُقِي حَسَنًا» (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَفِي بَعْضِ النُّسخِ حَسَنٌ صَحِيحٌ)

अल्लाहको भय र उत्तम व्यवहार

१८. अबू जर जुन्दुब बिन जुनादा र अबू अब्दुर्रहमान मुआज बिन जबल रजियल्लाहु अन्हुमाद्वारा भनिएको छ कि अल्लाहको रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो : तिमी जुन सुकै ठाउँ र जुन स्थितीमा रहौ भने अल्लाहसित डर । प्रत्येक कुकर्म पछि भलोकर्म गर जसले कुकर्मलाई मिटाई दिन्छ । अरुसँग राम्रो व्यवहार गर ।

(तिर्मिजीले यसलाई वर्णन गरि हसन भनेका छन् र केही प्रतिहरूमा हसन सही भनिएको छ)

احفظ الله يحفظك

۱۹. عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَلَّ :
 كُنْتُ خَلْفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا فَقَالَ : ﴿ يَا غُلَامُ ! إِنِّي
 أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ : أَحْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظْكَ ، أَحْفَظِ اللَّهَ تَجِدَهُ تُجَاهَكَ ، إِذَا
 سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ ، وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ . وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ
 اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ ،
 وَإِنْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ
 عَلَيْكَ ، رُفِعَتِ الْأَقْلَامُ ، وَجَفَّتِ الصُّحُفُ ﴾ (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ . وَقَالَ :
 حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ) وَفِي رِوَايَةٍ غَيْرِ التِّرْمِذِيِّ : ﴿ أَحْفَظِ اللَّهَ تَجِدَهُ
 أَمَلَكَ ، تَعْرِفْ إِلَى اللَّهِ فِي الرَّخَاءِ يَعْرِفَكَ فِي الشَّدَةِ ، وَاعْلَمْ أَنَّ مَا أَخْطَأَكَ
 لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبِكَ ، وَمَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ ، وَاعْلَمْ أَنَّ النَّصْرَ مَعَ
 الصَّبْرِ ، وَأَنَّ الْفَرَجَ مَعَ الْكَرْبِ ، وَأَنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴾

तिमी अल्लाहको आदेश स्वीकार गरौ उ तिम्रो
 सुरक्षा गच्छ

१९. अबू अब्बास अब्दुल्लाह बिन अब्बास रजियल्लाहु
 अन्हुमा भबु हुन्छ : एक दिन म नबी सल्लल्लाहु अलैहि व

सल्लमको पछाडी थिएँ । उहाँले भन्नु भयो : हे केटा ! तिमीलाई केही कुराहरूको ज्ञान दिन्छु । अल्लाहलाई याद राख, अल्लाह तिम्रो सुरक्षा गर्छ । अल्लाहलाई याद राख, तिमी उसलाई आफ्नो सामु पाउँछौ । जब केही माँग त अल्लाहसित माँग । जब मदत चाह्यो अल्लाहसित मदत माँग । जानी राख कि सबै मिलेर तँलाई फाईदा पुऱ्याउन सक्दैनन् यो बाहेक जसलाई अल्लाहले तिम्रो लागि लेखि दिएको छ, यदि सबै जना एक जुट भएर तिमीलाई हानि पुऱ्याउन चाहुन् भने तिनीहरू हानि पुऱ्याउन सक्दैनन् यो बाहेक जसलाई अल्लाहले तिम्रो लागि लेखि दिएको छ । किनभने कलम उठाइ सकिएको छ र पानाहरू सुकी सेकेका छन् । (यसलाई तिर्मिजीले बयान गरेर हसन सही भन्नु भएको छ) तिर्मिजी बाहेक अर्को रिवायतमा छ : अल्लाहलाई याद राख तिमीले उसलाई सामुन्ने पाउँछौ, तिमीले अल्लाहलाई समृद्धिमा जान्दछौ भने ऊ तिमीलाई अभाव र दुःखको बेला सम्झनेछ । याद राख ! जुन कुराबाट तिमी बञ्चित हुन जान्छौ त्यो तिम्रो भागमा थिएन र जुन कुरा तिमीलाई प्राप्त हुन्छ त्यो यस्तो थिएन कि तिमीलाई प्राप्त नहोस् । र जानी राख ! निस्सन्देह मदत सन्तोषको साथमा, दुःख सुखको साथ र सजिलो अष्ट्यारोको साथमा हुन्छ ।

الحياء من الإيمان

٢٠. عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ عُقْبَةَ بْنِ عَمْرٍو الْأَنْصَارِيِّ الْبَدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبِيِّ الْأَوْلَى: إِذَا لَمْ تَسْتَحِي فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ» (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

लज्जा ईमानको हिस्सा हो

२०. अबू मस्ऊद उक्बा बिन अम्र अन्सारी रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो : पहिलो नबूव्वतको आदेशहरू मध्ये जुन मानिसहरूले पाएका छन् वास्तवमा यो पनि ती मध्ये नै हो : " जब तिमीहरूमा शर्म छैन तब तिमी जे मन लाग्छ त्यही गर " । (बुखारी)

الاستقامة في الدين

٢١. عَنْ أَبِي عَمْرٍو — وَقِيلَ: أَبِي عَمْرَةَ — سَفِيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا غَيْرَكَ. قَالَ: قُلْ: «آمَنْتُ بِاللَّهِ ثُمَّ اسْتَقِمْتُ» (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

धर्ममा दृढ़ता

२१. अबू अम्र -अबू अम्र: पनि भनिएको छ-
सुफियान बिन अब्दुल्लाह रजियल्लाहु अन्हु भन्नु हुन्छ :

मैले भनें : हे अल्लाहको रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व
सल्लम ! मलाई इस्लामको बारेमा कुनै यस्तो कुरा
बताइ दिनु होस् कि जुन हजूर बाहेक अरुसँग मलाई
सोधन नपरोस् । उहाँले भन्नु भयो : भन्, म अल्लाह माथि
ईमान ल्याएँ र त्यसै माथि अडिग भएर बस । (मुस्लिम)

طريق الجنة

२२. عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا؛
أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَرَأَيْتَ إِذَا صَلَّيْتُ
الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوبَاتِ، وَصُمْتُ رَمَضَانَ، وَأَحْلَلْتُ الْحَلَالَ، وَحَرَمْتُ
الْحَرَامَ، وَلَمْ أَزِدْ عَلَى ذَلِكَ شَيْئًا، أَدْخُلُ الْجَنَّةَ؟ قَالَ: (نَعَمْ) (رَوَاهُ
مُسْلِمٌ)

स्वर्गको बाटो

२२. अबू अब्दुल्लाह जाबिर बिन अब्दुल्लाह अन्सारी रजियल्लाहु अन्हुमाको बयान छ : एउटा व्यक्तिले रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमसित प्रश्न गर्‍यो : हजूरको विचारमा यदि म अनिवार्य नमाज पढ्छु, रमजानको ब्रत बस्छु, हलाल (वैध) लाई हलाल ठान्छु र हराम (वर्जित) लाई हराम ठान्छु र त्यस माथि कुनै कुरा नथप्छु भने के म जन्नत (स्वर्ग) मा जान पाउने छु ? उहाँले हाँ भन्नु भयो । (मुस्लिम)

كل خير صدقة

३३. عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْحَارِثِ بْنِ عَاصِمٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ﴿الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأَانِ أَوْ تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ، كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو، فَبَايَعُ نَفْسَهُ، فَمُعْتَقُهَا أَوْ مُوْبِقُهَا﴾. (زَوَاهُ مُسْلِمٍ)

प्रत्येक भलाई सदकः हो

२३. अबू मालिक हारिस बिन आसिम अशअरी रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो : पवित्रता आधा ईमान हो । अल-हम्दुलिल्लाह (सम्पूर्ण प्रशंसा अल्लाहको लागि हो) मीजान (तराजुको पलडा) लाई भरि दिन्छ । आकाश र पृथ्वीका बीच खाली ठाउँलाई सुब्हानल्लाह (अल्लाह पवित्र छ) र अल-हम्दुलिल्लाह भरि दिन्छन् -अथवा भरि दिन्छ- । नमाज प्रकाश हो, सदकः (दान) प्रमाण हो, सन्तोष चम्किलो किरण हो र कुरआन तिमीहरूको हकमा अथवा तिमीहरू विरुद्ध एउटा प्रमाण हो । प्रत्येक मानिस बिहान ब्यूँझन् छ र आफ्नो आत्माको सौदा गर्छ, त्यस पछि या त त्यसलाई स्वाधीन गराउँछ या त त्यसलाई विनष्ट गरिदिन्छ । (मुस्लिम)

تحريم الظلم

२४. عَنْ أَبِي ذَرِّ الْعَفْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَرَوِيهِ عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنَّهُ قَالَ : ﴿ يَا عِبَادِي ! إِنِّي حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي ، وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا فَلَا تَظَالَمُوا . يَا عِبَادِي !

كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ ، فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِكُمْ . يَا عِبَادِي ! كُلُّكُمْ جَائِعٌ إِلَّا مَنْ أَطْعَمْتُهُ ، فَاسْتَطْعِمُونِي أَطْعِمَكُمْ . يَا عِبَادِي ! كُلُّكُمْ عَارٍ إِلَّا مَنْ كَسَوْتُهُ ، فَاسْتَكْسُونِي أَكْسِكُمْ . يَا عِبَادِي ! إِنَّكُمْ تُخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ، وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ، فَاسْتَغْفِرُونِي أَغْفِرْ لَكُمْ . يَا عِبَادِي ! إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوا ضَرْبِي ، فَتَضْرِبُونِي ، وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي ، فَتَنْفَعُونِي . يَا عِبَادِي ! لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّتُمْ كَانُوا عَلَى أَتَقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ ، مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا . يَا عِبَادِي ! لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّتُمْ كَانُوا عَلَى أَفَجَرَ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ ، مَا نَقَصَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا . يَا عِبَادِي ! لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّتُمْ قَامُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُونِي ، فَأَعْطَيْتُ كُلَّ وَاحِدٍ مَسْأَلَتَهُ ، مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنِّي شَيْئًا إِلَّا كَمَا يَنْقُصُ الْمَخِيطُ إِذَا أُذْخِلَ الْبَحْرَ . يَا عِبَادِي ! إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أَحْصِيهَا لَكُمْ ، ثُمَّ أَوْفِيكُمْ بِهَا ، فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ ، وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ . (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

अत्याचार हराम (वर्जित) छ

२४. अबू जर गिफारी रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले आफनो रब अज्जा वजल्लाद्वारा बयान गर्नु भयो । उसको कथन

छ : हे मेरा भक्तहरू ! मैले अत्याचारलाई आफू माथि हराम (वर्जित) गरेको छु र त्यसलाई तिमीहरू बीच पनि हराम गरेको छु, तिमीहरू एक अर्का माथि अत्यचार न गर । मेरा भक्तहरू हो ! तिमी सबै बाटो विराएका छौ तर त्यो व्यक्ति जसलाई मैले बाटो देखाएँ । तथा तिमी मसित मार्गदर्शन माँग म तिमीहरूलाई अवश्य मार्गदर्शन दिन्छु । हे मेरा भक्तहरू ! तिमीहरू भोका छौ त्यो बाहेक जसलाई मैले खाना खाएँ तसर्थ मसित खाना माँग म तिमीहरूलाई खाउँछु । हे मेरा भक्तहरू ! तिमीहरू सबै नाडगा छौ ती बाहेक जसलाई मैले लूगा दिएँ, त्यसैले मबाट लुगा माँग, म तिमीहरूलाई लुगा लगाउन दिन्छु । हे मेरा भक्तहरू ! तिमीहरू दिन राति गल्ती गरि राख्छौ म तिमीहरूका पापहरू क्षमा गर्छु तसर्थ मसित क्षमा माँग । हे मेरा भक्तहरू हो ! तिमीहरू कहिल्यै नोक्सान पुऱ्याउने स्थितीमा हुन सक्दैनौ कि मलाई नोक्सान पुऱ्याउ र तिमीहरू कहिल्यै लाभ पुऱ्याउने स्थितीमा पनि हुन सक्दैनौ कि मलाई फाइदा पुऱ्याउ । हे मेरा भक्तहरू ! यदि तिमीहरूका आगाडि र पछाडि सम्पूर्ण मानिस र जिन्न मिलेर सब भन्दा धेरै असल र प्रहेजगार (सदाचारी) व्यक्ति जस्तो मनको भए भने पनि यी कुराहरू मेरो बादशाहीमा केही बढावा दिन सक्दैनन् । हे मेरा भक्तहरू ! यदि तिमीहरूका

आगाडि र पछाडि सम्पूर्ण मानिस र जिब्र मिलेर सब भन्दा धेरै बदमाश (दुराचारी, दुष्ट) मानिस जस्तो मनको भए भने पनि यी कुराले मेरो बादशाहीमा कुनै कमी पार्न सक्दैनन् । हे मेरा भक्तहरू हो ! यदि तिमीहरूका आगाडि र पछाडि सम्पूर्ण मानिस र जिब्र सबै एउटा मैदानमा उभिएर मसित आफना-ना प्रयोजनहरूका माँग गरे र मैले सबैको आवश्यकतालाई पुरा गरि दिएं भने मेरो कोशागारमा यत्ति पनि कमी हुने छैन जुन समुन्द्रको पानीमा एउटा सुई हालेर निकाले पछि त्यसको पानीमा कमी आउँछ । हे मेरा भक्तहरू ! यी तिमीहरूका कर्महरू नै हुन् जुन म तिमीहरूका लागि गनेर राख्छु, पछि यसको तिमीहरूलाई पूरा पूरा बदला प्रदान गर्ने छु । अतः जुन मानिस भलाई पाउँछ भने उसले आफ्नो रबको प्रशंसा वर्णन गर्नु पर्दछ र जसले नराम्रो बदला भेटयो भने उसले मात्र स्वयं आफ्नो तिरस्कार गर्नु पर्दछ । (मुस्लिम)

فضل الله وسعة رحمته

२०. عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ !

ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُورِ بِالْأَجُورِ ، يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي ، وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ ،
 وَيَتَصَدَّقُونَ بِفُضُولِ أَمْوَالِهِمْ . قُلْ : ﴿ أَوْ لَيْسَ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ مَا
 تَصَدَّقُونَ : إِنَّ لَكُمْ بِكُلِّ نَسِيحَةٍ صَدَقَةٌ ، وَكُلِّ تَكْثِيرَةٍ صَدَقَةٌ ، وَكُلِّ
 تَحْمِيلَةٍ صَدَقَةٌ ، وَكُلِّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ ، وَأَمْرٍ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ ، وَنَهْيٍ عَنِ
 الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ ، وَفِي بُضْعِ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ ﴾ . قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَيَأْتِي أَحَدُنَا
 شَهْوَتُهُ وَيَكُونُ لَهُ فِيهَا أَجْرٌ ؟ قُلْ : ﴿ أَرَأَيْتُمْ لَوْ وَضَعَهَا فِي حَرَامٍ ، أَكَانَ
 عَلَيْهِ وَزْرٌ ؟ فَكَذَلِكَ إِذَا وَضَعَهَا فِي الْحَلَالِ كَانَ لَهُ أَجْرٌ ﴾ . (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

अल्लाहको कृपा र उसको दयाको विशालता

२५ . अबू जर रजियल्लाहु अन्हुद्वारा यो पनि भनिएको छ : कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमका केही साथीहरू उहाँसित सोध्नु भयो : हे अल्लाहको रसूल ! धनी मानिसहरू बदला तथा पुण्य प्राप्तिमा अगाडि बढी हाल्छन् । हामी जस्तै नमाज पढ्छन् र हामी जस्तै ब्रत बस्छन् । साथै आवश्यकता भन्दा बढी आफ्नो माल सामानको सदका (दान) पनि गर्छन् । रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो : के अल्लाहले तिमीहरूलाई यस्तो चीज दिएको छैन कि तिमीहरू सदका गर ? प्रत्येक तस्बीह (सुब्हानल्लाह भन्नु) सदका हो, प्रत्येक तक्बीर (अल्लाहु अक्बर भन्नु)

सदका हो, प्रत्येक तहमीद (अल-हम्दुलिल्लाह भन्नु) सदका हो, प्रत्येक तहलील (लाइलाहा इल्लल्लाह भन्नु) सदका हो, भलाईको हुकुम दिनु सदका हो, बुराईबाट रोक्नु सदका हो र तिमीहरूका आफ्नो स्वास्नीसँग संभोग पनि सदकः हो । उनीहरूले भने : हे अल्लाहको रसूल ! जब हामी मध्ये कोही आफ्नो वास्नाको इच्छा पुरा गर्छ भने के उसले यसमा पुण्य पाउँछ ? उहाँले भन्नु भयो : के तिमीलाई थाहा छैन कि यदि कसैले यो काम गलत विधिमा गर्छ भने उसले पाप गरेको हो र ? यस्तै यदि उसले यो काम वैधानिक तरिकाले गर्छ भने त्यो उसको लागि पुण्यको काम हुन्छ । (मुस्लिम)

فضل الإصلاح بين الناس والعدل فيهم

٢٦. عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : «كُلُّ سُلَامَى مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ ، كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ يَعْلَمُ بَيْنَ اثْنَيْنِ صَدَقَةٌ ، وَبُعِينَ لِرَجُلٍ فِي ذَائِبِهِ فَيَحْمِلُهُ عَلَيْهَا أَوْ يَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ ، وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ ، وَبِكُلِّ خَطْوَةٍ يَمْشِيهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ ، وَبِعِيْطِ الْأَيْمَنِ عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ» . (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ).

मानिसहरूमा मेलमिलाप र न्यायको श्रेष्ठता

२६. अबू हुरैरा रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो: मानिसहरूका हड्डीको प्रत्येक जोर्नीमा सदका छ । प्रत्येक दिन जसमा सूर्य उदाउँछ दुई व्यक्तिको बीच न्याय गर्नु सदका हो । कुनै व्यक्तिलाई सवारीमा चढाउनु वा सामान बोक्नमा मद्दत गर्नु सदका हो । मीठो कुरो सदका हो । नमाजका लागि उठाइएका प्रत्येक पाइला सदका: हो । बाटोमा रहेको दुख दिने चीजहरूलाई हटाई दिनु सदका हो । (बुखारी र मुस्लिम)

البر والإثم

२७. عن التَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ، وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي نَفْسِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ». (رَوَاهُ مُسْلِمٌ) وَعَنْ أَبِيصَةَ بْنِ مَعْبُدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «جِئْتَ تَسْأَلُ عَنِ الْبِرِّ؟» قُلْتُ: نَعَمْ. فَقَالَ: «اسْتَفْتِ قَلْبَكَ، الْبِرُّ مَا اطْمَأَنَّتَ إِلَيْهِ النَّفْسُ وَاطْمَأَنَّ إِلَيْهِ الْقَلْبُ، وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي النَّفْسِ وَتَرَدَّدَ فِي الصَّدْرِ

وَإِنْ أَفْتَاكَ النَّاسُ وَأَفْتَوْكَ ﴿ (حَدِيثٌ حَسَنٌ رُوِيَ عَنْهُ فِي مُسْتَنَدِي الْإِمَامَيْنِ :
أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ ، وَالذَّارِمِيَّ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ).

नेकी र पाप

२७. नव्वास बिन समआन रजियल्लाहु अन्हुको बयान छ, उहाँ नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमको कथन बयान गर्नु हुन्छ : नेकी असल स्वभावलाई भनिन्छ र पाप त्यो हो जुन तिम्रो मनमा खट्कोस् (Prick of Consience) र जसको बारेमा तिम्री मन पराउँदैनौ कि त्यसको जानकारी अरुलाई होस् । (मुस्लिम)

वाबिसा बिन मअबद रजियल्लाहु अन्हुले भन्नु भयो : म अल्लाहको रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमको सेवामा हाजिर भएँ, उहाँले भन्नु भयो : के तिम्री नेकी (पुण्य) को बारेमा सोध्न आएका हौ ? मैले भनें : हाँ । भन्नु भयो : आफ्नो मनलाई सोध । नेकी त्यो हो जसबाट मन सन्तुष्ट हुन्छ र जसबाट सन्तोष प्राप्त हुन्छ र पाप त्यो हो जुन मनमा खट्किन्छ र मनले त्यसलाई स्वीकार गर्दैन । यदि त्यस बारेमा तिमिले अरु मानिसहरूसित सोधौ र उनीहरूले त्यसको जायज हुनको बारेमा तिम्रीलाई फत्वा (धर्मआज्ञा) दिइ सकेका छन् । (यो हदीस

हसन हो जसलाई मैले मुस्नद अहमद बिन हन्बल र मुस्नद दारमीबाट हसन इस्नादको साथ वर्णन गरेको छु) ।

لزوم السنة واجتناب البدع

२४. عن أبي نجيح العريضي بن سارية رضي الله عنه قال : وَعَظَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَوْعِظَةً وَجَلَّتْ مِنْهَا الْقُلُوبُ ، وَذَرَفَتْ مِنْهَا الْعُيُونُ ، فَقُلْنَا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! كَأَنَّهَا مَوْعِظَةٌ مُودَّعٌ ، فَأَوْصِينَا . قَالَ : ﴿ أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ ، وَإِنْ تَأَمَّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ ، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسِيرِي اخْتِلَافًا كَثِيرًا . فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهْدِيِّينَ ، عَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ ، فَإِنَّ كُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ ﴾ (رواه أبو داود وَالتِّرْمِذِيُّ وَقَالَ : حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ).

सुषतको आज्ञापालन गर्नु र बिद्अतबाट बाँच्नु

२८. अबू नजीह इर्बाज बिन सारियः रजियल्लाहु अन्हुले भन्नु भयो : अल्लाहको रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले हामीहरूलाई उपदेश गर्नु भयो जसबाट हाम्रो मुटु हल्लियो र आँखाबाट आँसु खस्न थाल्यो । हामीले

भन्यौ : हे अल्लाहको रसूल ! यो त एउटा विदा हुने व्यक्तिको उपदेश हो अतः हामीलाई केही अरु उपदेश दिनु होस् । उहाँले भन्नु भयो : म तिमीहरूलाई अल्लाहबाट डरनुको उपदेश गर्छु र तिमीहरूलाई ध्यान पूर्वक सुन्नु र आज्ञापालन गर्नुको प्रेरणा गर्छु चाहे तिमी माथि कुनै दासलाई प्रमुख किन नबनाइयोस् । तिमीहरू मध्ये जो जीवित रहनेछ उसले धेरै बिवाद र मतभेद हेर्नेछ । त्यो बेला तिमीहरू मेरो र मेरो हिदायत (पथप्रदर्शन) पाएका खलीफाहरू (प्रतिनिधीहरू) का तरीका अपनाउ, त्यसलाई राम्रोसँग समात र नयाँ आविष्कार गरिएका कुराहरूबाट सावधान रह । किनभने धर्ममा प्रत्येक आविष्कार गरिएका कुराहरू वा तरीका बिदअत हो । हरेक बिदअत पथभ्रष्ट हो र हरेक पथभ्रष्टता नरक तिर डोच्याउँछ । (यसलाई अबूदाऊद र तिर्मिजीले बयान गर्नु भएकोछ, र तिर्मिजीले हसन सहीह भन्नु भएको छ ।

ما يدخل الجنة

२९. عَنْ مُعَاذِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَلًا : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يُنْخِلُنِي الْجَنَّةَ وَيُبَاعِدُنِي مِنَ النَّارِ . قَلًا : (لَقَدْ سَأَلْتَ عَنْ عَظِيمٍ ، وَإِنَّهُ لَيْسِيرٌ عَلَى مَنْ يَسْرَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ : تَعْبُدُ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا ،

وَتَقِيْمُ الصَّلَاةَ ، وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ ، وَتَصُومُ رَمَضَانَ ، وَتَحُجُّ الْبَيْتَ ﴿ ثُمَّ قَالَ :
 ﴿ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَىٰ أَبْوَابِ الْخَيْرِ ؟ : الصَّوْمُ جَنَّةٌ ، وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ
 كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ ، وَصَلَاةُ الرَّجُلِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ ، ثُمَّ تَلَا : { تَتَجَافَى
 جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ } - حتى بلغ - { يَعْمَلُونَ } [السجدة: ١٦-١٧] .
 ثُمَّ قَالَ : ﴿ أَلَا أَخْبِرُكَ بِرَأْسِ الْأَمْرِ وَعَمُودِهِ وَذِرْوَةِ سِنَانِهِ ؟ قُلْتُ : بَلَى يَا
 رَسُولَ اللَّهِ ﴾ . قَالَ : ﴿ رَأْسُ الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ ، وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ ، وَذِرْوَةُ سِنَانِهِ
 الْجِهَادُ ﴾ . ثُمَّ قَالَ : ﴿ أَلَا أَخْبِرُكَ بِمَلَاكٍ كُلُّهُ ؟ ﴾ فَقُلْتُ بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ،
 فَأَخَذَ بِلِسَانِهِ وَقَالَ : ﴿ كُفَّ عَلَيْكَ هَذَا ﴾ . قُلْتُ : يَا نَبِيَّ اللَّهِ ! وَإِنَّا
 لَمُؤَاخِذُونَ بِمَا تَتَكَلَّمُ بِهِ ؟ فَقَالَ : ﴿ تُكَلِّمُكَ أُمَّكَ ، وَهَلْ يَكْبُ النَّاسُ فِي
 النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ - أَوْ قَالَ : عَلَىٰ مَنَاحِرِهِمْ - إِلَّا حَصَائِدَ أَلْسِنَتِهِمْ ﴾ .
 (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ : حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ)

स्वर्ग तिर डोच्याउने कर्महरू

२९. मुआज बिन जबल रजियल्लाहु अन्हुले भन्नु
 भयो : मैले भनें : हे अल्लाहको रसूल ! मलाई कुनै यस्तो
 अमल (कर्म) बताई दिनु होस् जुन स्वर्गमा पुर्न्याई
 देओस् र नरकको आगोबाट बचाई देओस् । उहाँले भन्नु
 भयो : तिमिले ठूलो कुरोको बारेमा सोधि हाल्यो ।

निस्सन्देह उसको लागि यो धेरै सजिलो छ जसको लागि अल्लाह सजिलो गरि देओस् । तिमी अल्लाहको उपासना गर र उसँग कसैलाई साझेदार नगर, नमाज नविराई पढ, जकात देउ, रमजान महीनाको रोजा राख र अल्लाहको घर काबा (मक्का शहरमा छ) को हज्ज गर । फेरि अगाडि भन्नु भयो : के म तिमीलाई भलाईका बाटोहरू न देखाऊँ ? रोजा ढाल हो, सद्का पापलाई समाप्त गरि दिन्छ जस्तो कि पानी आगोलाई निभाई दिन्छ र कुनै व्यक्तिको आधी रातिको नमाज । फेरि उहाँले यो आयत पढ्नु भयो :

{تَتَجَاوَى جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَعْمَلُونَ} [السجدة: १६-१७]

अर्थात : उनीहरू ओछ्यानबाट अलग रहन् छन्, अर्थात रातिमा तहज्जहुदको नमाज पढ्छन्, क्षण-याचना, उपासना, महिमा एवं प्रशंसा तथा प्रार्थना एवम विनती गर्छन् । आफ्नो प्रभुलाई भय तथा आशासँग पुकार छन् । तथा जो केही हामीले उनीलाई दिई राखेकाछौं ती मध्ये उनी खर्च गर्छन् । कसैलाई थाहा छैन जो हामीले उनीको आँखाको शीतलताका लागि लुकाई राखेका छौं, जो केही गर्दथे यो त्यसको बदला हो । (सुर: सज्दा १६-१७) फेरि भन्नु भयो : के म तिमीलाई धर्मको सम्पूर्ण कर्मको जडो, त्यसको खामो र सब भन्दा उच्च शिखरको बारेमा

न बताउँ ? मैले भने : अवश्य बताउनुस्, हे अल्लाहको रसूल ! उहाँले भन्नु भयो : सम्पूर्ण कर्मको जडो इस्लाम हो, त्यसको खामो नमाज हो र त्यसको सब भन्दा उच्च शिखर जिहाद (अल्लाहको बाटोमा युद्ध) हो । फेरि उहाँले भन्नु भयो : के म तिमीलाई यी सबै कुराहरूका प्राप्तिको माध्यम नबताउँ ? मैले भने : किन होइन, हे अल्लाहको रसूल ! उहाँले आफ्नो जिब्रोलाई समातेर भन्नु भयो : यसलाई रोकी राख । मैले भने : हे अल्लाहको नबी ! जुन हामी कुरा कानी गछौं, के त्यसको विषयमा हामी सोधिने छौं ? भन्नु भयो : तिमी आमा तिमीलाई गुमाओस्, हे मुआज ! के मानिसहरू आफ्नो जिब्राबाट तयार गरिएका खेतीहरूद्वारा आफ्नो अनुहार वा नाकको बल नरकमा हालिने छैनन् ? । (यसलाई तिर्मिजीले बयान गरेर हसन सहीह भन्नु भएको छ)

حقوق الله تعالى

३०. عن أبي ثعلبة الحُصَينِيِّ جُرُثُومِ بنِ ناشِرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ، عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَد : ﴿ إِنَّ اللهَ تَعَالَى فَرَضَ فَرَائِضَ فَلَا تُضَيِّعُوهَا ، وَحَدَّ حُدُوداً فَلَا تَعْتَدُوهَا ، وَحَرَّمَ أَشْيَاءَ فَلَا تَنْتَهِكُوهَا ، وَسَكَتَ عَنْ أَشْيَاءَ رَحْمَةً لَكُمْ غَيْرَ نَسِيَانٍ فَلَا تَبْحَثُوا عَنْهَا ﴾ . (حَدِيثٌ حَسَنٌ رَوَاهُ الدَّارَقُطَنِيُّ وَغَيْرُهُ) .

अल्लाह तआलालो हकहरु

३०. अबू सालबा खुशनी जुसूम बिन नाशिर रजियल्लाहु अन्हुको बयान छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भबु भयो: निस्सन्देह अल्लाहले केही अनिवार्यहरु ठहर गरेको छ तिमीहरु यसलाई नगुमाऊ, उसले केही सीमाहरु नियुक्त गरेको छ तिमीहरु सीमा अगाडी नजाऊ, उसले केही चीजहरुलाई हराम (वर्जित) भनेको छ त्यसलाई प्रयोग नगर र उसले तिमीहरुका भलाईका लागि बिसेर होइन बरु तिमीहरु माथि दया गरेर केही चीजहरुको बारेमा मौनता गरेको छ तिमीहरु त्यसको खोज नगर । (हसन हदीस, यसलाई दारकुत्नी आदिले बयान गरेका छन्)

الزهد الحقيقي

३. عن أبي العباس سهل بن سعد الساعدي رضي الله عنه قال :
جاء رجل إلى النبي صلى الله عليه وسلم فقال : يا رسول الله ! دلني على
عمل إذا عملته أحبني الله وأحبنى الناس . فقال : ﴿ ازهد في الدنيا يحبك
الله ، وازهد فيما عند الناس يحبك الناس ﴾ . (حديث حسن رواه ابن
ماجة وغيره بأسانيد حسنة).

वस्तविक संयम

३१. अबू अब्बास सहल बिन सअद साअिदी रजियल्लाहु अन्हुले भबु भयो : एउटा व्यक्ति नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमको सामु आएर भन्यो : हे अल्लाहको रसूल ! मलाई कुनै यस्तो कर्म बताउनु होस् जब म त्यसलाई गर्छु भने अल्लाह मसित माया गरोस् र मानिसहरू पनि मसित प्रेम राखुन् । उहाँले भबु भयो : संसारिक मामलामा निस्पृह रह, अल्लाह तिमीसित माया गर्नेछ र जुन चीज मानिसहरूका पासमा छन् ती सबै पाउने इच्छा छाड मानिसहरू तिमीसित प्रेम गर्ने छन् । (इब्ने माजा आदिले हसन सनदको साथ बयान गरेका छन्) ।

نفي الضر في الإسلام

३२. عن أبي سَعِيدٍ سَعْدِ بْنِ مَالِكِ بْنِ سِنَانَ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : (لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ) . (حَدِيثٌ حَسَنٌ رَوَاهُ ابْنُ مَلْجَهٍ وَالِدَارُقُطْنِيُّ وَغَيْرُهُمَا مُسْتَدًّا ، وَرَوَاهُ مَالِكٌ فِي الْمَوْطِئِ مُرْسَلًا عَنْ عَمْرٍو بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَاسْقَطَ أَبُو سَعِيدٍ وَلَهُ طَرُقٌ يُقَوِّي بَعْضُهَا بَعْضًا) .

इस्लाममा नोक्सान पुऱ्याउनको निषिद्धि

३२. अबू सईद सअद बिन मालिक बिन सिनान खुद्री रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो : न नोक्सान गर्नु होस् न नोक्सानको साटो पुऱ्याउनु होस् । (यो हदीस हसन हो, यसलाई इब्ने माजा र दारकुत्नी आदिले "मुस्नद" को रूपमा र मालिकले मुअत्तामा "मुर्सल" को रूपमा बयान गरेका छन्) ।

أسس القضاء في الإسلام

३३. عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : ﴿لَوْ يُعْطَى النَّاسُ يَدْعَوَاهُمْ لِأَدْعَى رَجُلٍ أَمْوَالِ قَوْمٍ وَدِمَاءَهُمْ لَكِنَّ الْبَيْتَةَ عَلَى الْمُدْعَى وَالْيَمِينُ عَلَى مَنْ أَنْكَرَ﴾. (حَدِيثٌ حَسَنٌ ، رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ وَغَيْرُهُ هَكَذَا ، وَبَعْضُهُ فِي الصَّحِيحَيْنِ).

इस्लाममा फैसलाको मूलनीति

३३. इब्ने अह्वास रजियल्लाहु अन्हुमाद्वारा भनिएको छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो : यदि

मानिसहरूलाई मात्र उनीको दाबीले दियोस् भने कतिले मानिसहरूको सम्पत्ति र ज्यानको झूटो दाबी गरि दिन्छन् तर वादीले प्रमाण पेश गर्नु पर्दछ र इन्कार गर्ने माथि शपथ अनिवार्य हुन्छ । (यो हदीस हसन हो, यसलाई बैहकी आदिले यसरी बयान गरेका छन् र यसको केही अंश बुखारी र मुस्लिममा पनि भेटिन्छ) ।

النهي عن المنكر من الإيمان

۳४. عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخَلْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : ﴿ مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُتَكْرِماً فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ ۙ ﴾ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ).

बुराईबाट रोक्नु ईमानका एउटा भाग हो

३४. अबू सईद खुद्री रजियल्लाहु अन्हु भन्नु हुन्छ कि मैले रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमलाई भनेको सुनें : तिमीहरू मध्ये जो कोही कसैको बुराई हेर्न्यो भने उसले त्यो बुराई आफ्नो हातले बदलि देओस् यदि यसको तागत छैन भने मुखैले र यदि यसको पनि क्षमता छैन

भने हृदयमा नै नराम्रो ठानोस्, तर यो ईमानको सब भन्दा कमजोर दर्जा हो । (मुस्लिम)

الأخوة في الإسلام

३०. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ﴿ لَا تَحَاسَدُوا ، وَلَا تَنَاجَشُوا ، وَلَا تَبَاغَضُوا ، وَلَا تَدَابَرُوا ، وَلَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا ، الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ : لَا يَظْلِمُهُ ، وَلَا يَكْذِبُهُ ، وَلَا يَحْقِرُهُ ، التَّقْوَى هَهُنَا - وَيُسِيرُ إِلَى صَدْرِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ - بِحَسَبِ امْرِيءٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ ، كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ : دَمُهُ وَمَالُهُ وَعِرْضُهُ ﴾ (رَوَاهُ مُسْلِمٌ).

इस्लाममा भ्रातृत्व सम्बन्ध

३५. अबू हरैरा रजियल्लाहु अन्हु भन्नु हुन्छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो : आपसमा ईर्ष्या नगर, भाउ लगाएर एक अर्काको लागि मूल्य नबढाउ, आपसमा द्वेष बैर नराख, एक अर्कालाई बहिष्कार नगर र एक व्यक्तिको क्रयविक्रय माथि अर्को व्यक्ति क्रयविक्रय नगरोस्। हे अल्लाहको भक्त ! भ्रातृत्वको भावना राख । मुसलमान, मुसलमानको भाई हुन्छ, त्यो त्यस माथि

अत्याचार गर्देन, उ उसलाई अपमानित गर्देन, उ उसलाई झुटाउदैन र उसको तिरस्कार पनि गर्देन । तक्वा (भय, संयम) यस ठाउँमा छ -उहाँ सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले आफ्नो छातीतिर तीन पटक संकेत गर्दै भबु भयो- । एउटा मानिसको लागि यति कुकर्म नै बढी छ कि उ आफ्नो मुसलमान भाईलाई अपमानित गरोस् । हरेक मुसलमान माथि अर्को मुसलमानको रगत, सम्पत्ति र इज्जत वर्जित छन् । (मुस्लिम)

فضل العلم ومساعدة المؤمن

۳۶. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : ﴿ مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ، وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ، وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ . وَمَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ . وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ ، إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ ، وَعَشِيَّتُهُمُ الرَّحْمَةُ ، وَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ . وَمَنْ بَطَأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرِعْ بِهِ نَسَبُهُ ﴾ . (رَوَاهُ مُسْلِمٌ بِهَذَا اللَّفْظِ).

शिक्षाको महत्व र मोमिनका सहायता

३६. अबू हरैरा रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो : जुन मानिस कुनै मोमिनका संसारिक दुःखहरू मध्ये कुनै दुःख हटाउँछ भने अल्लाह तआला प्रलयको दिन उसका दुःखहरू मध्ये कुनै दुःख हटाइ दिन्छ । जुन मानिस कुनै अष्टयारोमा परेको व्यक्तिलाई त्यसबाट छुटकारा दिलाउँछ भने अल्लाह तआला उसलाई लोक र परलोकमा सरलता प्रदान गर्छ । जो कसै मुस्लिमको ऐब (त्रुटि दोष) लाई छोपिन्छ भने अल्लाह तआला उसको त्रुटि र दोषलाई लोक र परलोक दुबैमा ढाकि दिन्छ । जबसम्म कुनै व्यक्ति भाईको मद्दत गर्दै रहन्छ अल्लाह तआला उसको मद्दतगार रहन्छ । जुन व्यक्ति (इस्लामी) शिक्षा प्राप्त गर्नका लागि यात्रा गर्छ भने अल्लाह तआला उसको लागि जन्नत (स्वर्ग) को बाटो सजिलो गरि दिन्छ । जहिले पनि केही मानिसहरू अल्लाहका घरहरू (मस्जिद) मध्ये कुनै घरमा भेला भएर अल्लाहको किताबको बाच्ना गर्छन् र आपसमा एक अर्कालाई सिकाउँछन् भने अनिवार्य रूपमा उनीहरू माथि अल्लाहको तर्फबाट शान्ति र सन्तोष अवतरण हुन्छ, उनीहरूलाई अल्लाहको रहमत (दया) ढाँक लिन्छ, फरिश्ता (देव-दूत) हरू घेरि

हाल्छन् र अल्लाहले उनीहरूका बयान उनीहरूका बीच गर्छ जुन उसको नजिक छन् । जुन मानिस आफनो अमल (कर्तव्य) मा ढिलो गर्छ भने उसको नसब (वंश, गोत्र) उसलाई अगाडी बढाउन सक्दैन । (मुस्लिम)

فضل الله تعالى ورحمته

३७. عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَرْوِيهِ عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قُلُوبًا : ﴿ إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ ثُمَّ بَيَّنَّ : فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عَنْهُ حَسَنَةً كَامِلَةً ، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عَنْهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِ مِائَةٍ ضِعْفٍ إِلَى أضعافٍ كَثِيرَةٍ ، وَإِنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عَنْهُ حَسَنَةً كَامِلَةً ، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ سَيِّئَةً وَاحِدَةً ۝ ﴾ (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ فِي صَحِيحَيْهِمَا بِهَذَا الْحَرْفِ).

अल्लाह तआला र उसको कृपाको श्रेष्ठता

३७. इब्नेअब्बास रजियल्लाहु अन्हुमा रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमबाट बयान गर्नु हुन्छ कि उहाँले आफनो रब तबारक.व तआलासित बयान गर्नु भयो : निश्चय नै

अल्लाहले पुण्य र पापहरू लेखि दिएको छ फेरि त्यसको स्पष्टिकरण यस प्रकार गरेकोछ : जुन सुकै मानिसले कुनै पुण्यको काम गर्नको पूर्ण चाहना गर्‍यो तर गर्न सकेन भने पनि अल्लाहले आफू तरफबाट एक पूर्ण पुण्य लेखि दिन्छ तर यदि उसले पूर्ण चाहना गरेर त्यो पूरा गर्‍यो भने अल्लाह तआलाले दश देखि सात सय गुनासम्म बरु त्यो भन्दा बढी पुण्य लेखि दिन्छ । यसको विरुद्ध यदि उसले नराम्रो कार्य गर्ने इच्छा गर्‍यो, तर त्यो काम गरेन भने अल्लाहले आफू तरफबाट एक पूर्ण पुण्य लेखि दिन्छ, यदि उसले गरि हाल्यो भने अल्लाहले मात्र एक पाप लेख्छ । (बुखारी र मुस्लिम)

وسائل القرب من الله تعالى ونيل محبته

३४. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ﴿ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ : مَنْ عَلَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُ بِالْحَرْبِ ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يَبْصُرُ بِهِ ، وَنَفْسَهُ الَّتِي يَنْطِشُ بِهَا ، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا ، وَإِنْ سَأَلَنِي لِأَعْطَيْتُهُ ، وَلَئِنْ اسْتَعْلَانِي لِأُعِيدَنَّهُ ﴾ . (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ)

अल्लाहको समीपता र उसको मायाको माध्यमहरू

३८. अबू हुरैरा रजियल्लाहु अन्हुले भन्नु भयो कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भएको छ : अल्लाह तआलाको कथन छ : जो मेरो कुनै वली (परम भक्त) सित दुश्मनी गऱ्यो भने म उसको विरुद्ध युद्धको घोषणा गरिदिन्छु । यदि मेरो भक्त मेरो नजिकता प्राप्त गर्न चाहोस् भने उस माथि अनिवार्य गरिएका कुराहरू भन्दा बढी कुनै पनि माध्यम मेरो नजिक प्रिय छैन । (अनिवार्य कुराहरू गरे पछि) यदि मेरो भक्त निरन्तर नफल (एच्छक उपासना) हरूबाट मेरो नजिकता प्राप्त गर्न खोजोस् भने म उसित माया गर्न थाल्छु । जब म उसलाई माया गर्छु भने म उसको सुन्ने शक्ति बनि हाल्छु जसबाट उ सुन्छ, उसको हेर्ने शक्ति बनि दिन्छु जसबाट उ हेर्छ उसको हात भई दिन्छु जसबाट उ समात्छ र उसको खुट्टा भई दिन्छु जसबाट उ हिड्छ । यदि उ मसित माँग गर्छ भने म उसलाई अवश्य दिन्छु र यदि उ शरणको प्रार्थना गर्छ भने म उसलाई शरण दिन्छु । (बुखारी)

التجاوز عن المخطئ والناسي والمكره

٣٩. عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ﴿إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ لِي عَنْ أُمَّتِي: الْخَطَأَ، وَالنَّسْيَانَ، وَمَا اسْتَكْرَهُوا عَلَيْهِ﴾. (حَدِيثٌ حَسَنٌ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَالْبَيْهَقِيُّ وَغَيْرُهُمَا).

भूलचूक र गलती गर्नेहरूलाई क्षमा

३९. इब्ने अब्बास रजियल्लाहु अन्हुमाद्वारा भनिएको छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो: अल्लाहले मेरो लागि मेरो उम्मत (समुदाय) का गलतीहरू, भूलचूक, विवशता र जबरजस्ती गराईएका कार्यहरूलाई क्षमा गरि दिएको छ। (यो हदीस हसन हो, यसलाई इब्ने माजा र बैहकी आदिले बयान गरेका छन्)।

الدنيا وسيلة ومزرعة للأخرة

४०. عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْكِبِي فَقَالَ: ﴿كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ، أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ﴾ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: ﴿إِذَا أُمْسَيْتَ فَلَا تَنْتَظِرْ

الصَّبَاحَ ، وَإِذَا أَصْبَحْتَ فَلَا تَنْتَظِرِ الْمَسَاءَ ، وَخُذْ مِنْ صَحَّتِكَ لِمَرْضِكَ ،
وَمِنْ حَيَاتِكَ لِمَوْتِكَ . (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ).

संसार माध्यम र परलयको खेती हो

४०. इब्ने उमर रजियल्लाहु अन्हुमाले भबु भयो :
रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले मेरो दुबै काँधा समातेर
भबु भयो : संसारमा अज्ञात र मुसाफिर (बटुवा) जस्तो
जीवन बिताउ । इब्ने उमर रजियल्लाहु अन्हुमा भन्दै गर्नु
हुन्थ्यो : बिहानको बेलामा साँझको पर्खाईमा नबस् र
साँझको बेलामा बिहानको इन्तिजारमा नबस् । बिरामी
भन्दा अधि आफ्नो स्वास्थ्यलाई र मृत्यु भन्दा अधि
आफ्नो जीवनलाई मूल्यवान जान र (शुभ कार्यहरू गरि
हाल) । (बुखारी)

علامة الإيمان

६१. عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِرِ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمَا قَالَا : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ﴿ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى
يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا حِفَّتْ بِهِ ﴾ . (حَدِيثٌ صَحِيحٌ ، رُوِيَتْهُ فِي " كِتَابِ
الْحُجَّةِ " بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ).

ईमानको चिन्ह

४१. अबू मुहम्मद अब्दुल्लाह बिन अम्र बिन आस रजियल्लाहु अन्हुद्वारा भनिएको छ कि रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भबु भयो : तिमीहरू मध्ये कोही पनि त्यति बेलासम्म असल मोमिन हुन सक्दैन जबसम्म कि उसको अभिलाषा मैले ल्याएको (सिद्धान्त) बमोजिम नभई हालोस्। (यो हदीस हसन सही हो। यसलाई मैले "किताबुल हुज्जत" मा सही सनदको साथ बयान गरेको छु)।

سعة مغفرة الله عزوجل

४२. عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : ﴿قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : يَا ابْنَ آدَمَ ! إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَلَا أَبَالِي . يَا ابْنَ آدَمَ ! لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ، ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ . يَا ابْنَ آدَمَ ! إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الْأَرْضِ خَطَايَا ، ثُمَّ لَقَيْتَنِي لَا تُشْرِكُ بِي شَيْئًا ، لَأَتَيْتَكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً﴾ . (رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ ، وَقَدْ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ).

अल्लाहको क्षमाको विस्तार

४२. अनस रजियल्लाहु अन्हु भबु हुन्छ कि मैले रसूल सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमलाई भन्दै सुनें : अल्लाह तआलाले भबु भयो : हे आदमको सन्तान ! तिमी जबसम्म मलाई याद राख्छौ र मसित नै आशा राख्छौ तबसम्म म तिमीलाई क्षमा गरि राख्ने छु तिमी जुन सुकै स्थितीमा भए पनि मलाई कुनै मतलब छैन । हे आदमको सन्तान ! यदि तिम्रो पाप आकाशको उंचाईसम्म पुगि सकेको छ र तिमी क्षमा माँग्छौ भने म क्षमा गरि दिने छु । हे आदमको सन्तान ! यदि तिमी मेरो सामु संसार ढाक्ने जति कुकर्म लिएर यसतो अवस्थामा मेरो दरबारमा आयौ कि तिमीले मसित कसैलाई साझेदार ठानेका छैनौ भने म तिमीलाई क्षमा दिदै भेट गर्ने छु ।

(यस हदीसलाई तिर्मिजीले बयान गरि हसन सही भनेका छन्) ।

अनुवादक :

मोतीउल हक मदनी